

จารึกหลักที่ ๔๔ : อักษรไทยภาคกลางที่เก่าที่สุด

อิงอร สุปันธุ์นิข *

บทคัดย่อ

จารึกหลักที่ ๔๔ นับได้ว่าเป็นจารึกอักษรไทยภาคกลางที่เก่าที่สุดเท่าที่ปรากฏหลักฐาน ในปัจจุบัน ตัวอักษรบางตัวจะมีลักษณะต่างไปจากตัวอักษรในจารึกที่ค้นพบแถบจังหวัดสุโขทัย ในจารึกหลักนี้จะมีการใช้ไม้ยมกเป็นครั้งแรก และมีการใช้ตัวเลขบางตัวที่น่าสนใจ

แต่เดิมมาอักษรไทยภาคกลางจะปรากฏหลักฐานน้อยมาก และไม่สามารถจะระบุได้ว่า อักษรในเอกสารใดเป็นอักษรไทยภาคกลางที่เก่าที่สุด ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ ผู้เขียน ได้มีโอกาสไปอ่านจารึกหลักที่ ๔๔ (พ.ศ. ๑๙๑๖) และจารึกหลักที่ ๕๐ (พ.ศ. ๑๙๕๖) จากต้นฉบับ ซึ่งเขียนลงบนแผ่นลานเงินที่มี ขนาดกว้างประมาณ ๑ นิ้วและยาวประมาณ ๖ นิ้ว ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติด้วยความ กรุณาของท่านอธิบดีกรมศิลปากร ที่ได้กรุณา ให้เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑฯ นำเอาแผ่นลาน เงินนี้ออกมาจากห้องมหรรมภัณฑฯ ทำให้ผู้ เขียนได้มีโอกาสพบหลักฐานอันสำคัญยิ่งทาง

ด้านประวัติอักษรไทย คือ พบหลักฐานอักษร ไทยภาคกลางที่มีอายุเก่าที่สุดเท่าที่จะค้นพบใน ขณะนี้ จึงใคร่จะขอขอบพระคุณท่านอธิบดีกรม ศิลปากรเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

อักษรไทยภาคกลางที่เก่าที่สุดนี้ จารึก ลงบนแผ่นลานเงิน ซึ่งมีประวัติความเป็นมา ดังนี้คือ เมื่อราว พ.ศ. ๒๔๙๔-๕ พระครู บริรักษ์บรมธาตุ เจ้าอาวาสวัดพระบรมธาตุ จังหวัดชัยนาท ทำการขุดค้นที่พระเจดีย์องค์ หนึ่งในวัดสังคบท (ร้าง) หลังเมืองชัยนาทเก่า พบลานเงินจารึกประมาณ ๑๐ แผ่น และได้ ให้แก่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนครเมื่อ วันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๕ ลานจารึกเหล่านี้

* อิงอร สุปันธุ์นิข

อบ. (เกียรตินิยม), อ.ม. (ภาษาไทย) จุฬาฯ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นศาสตร์จารย์ฉ่ำ ทองคำวรรณได้อ่านและทำ
คำอธิบายแล้ว ๓ แผ่นคือจารึกหลักที่ ๔๔, ๕๐
และ ๕๑

ผู้เขียนได้มีโอกาสอ่านลานเงินจารึกหลัก
ที่ ๔๔ พ.ศ. ๑๙๑๖ และจารึกหลักที่ ๕๐ พ.ศ.
๑๙๕๖ ลานเงินนี้จารึกด้วยตัวอักษรหลายบรร-
ทัด ตัวอักษรเล็กและค่อนข้างบางต้องใช้แว่น
ขยายส่องอ่านดูด้วยความยากลำบาก ในบทความ
นี้ผู้เขียนจะกล่าวถึงตัวอักษรไทยในจารึกหลักที่
๔๔ พ.ศ. ๑๙๑๖ ก่อน ถ้ามีโอกาสจึงจะกล่าว
ถึงอักษรสมัยอยุธยาที่ค้นพบหลักฐานใหม่อื่นๆ
อีก

จารึกหลักที่ ๔๔ เป็นจารึกลานเงินอักษร
และภาษาไทย พบที่เจดีย์วัดส่องคบจังหวัด
ชัยนาท พ.ศ. ๑๙๑๖ ตรงกับรัชกาลสมเด็จพระ
บรมราชาธิราชที่ ๑ จารึกหลักนี้มี ๒ ด้าน
ด้านที่ ๑ มี ๗ บรรทัด ด้านที่ ๒ มี ๖ บรร-
ทัด ผู้เขียนจัดให้ตัวอักษรที่เขียนในจารึกนี้
เป็นอักษรไทยภาคกลางที่เก่าที่สุด และอักษร
บางตัวจะมีลักษณะต่างออกไปจากอักษรที่ค้น
พบแถบจังหวัดสุโขทัย (คือจังหวัดสุโขทัย
กำแพงเพชร แพร่ น่าน และลำพูน) อย่าง
เห็นได้ชัด อักษรไทยที่เก่าที่สุดเท่าที่ค้นพบ
เวลานี้คืออักษรพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ซึ่ง
จารึกลงในจารึกหลักที่ ๑ พ.ศ. ๑๘๓๕ หลัง

จาก พ.ศ. ๑๘๓๕ ลงมาแล้ว ตัวอักษรก็จะไม่
ค่อยเปลี่ยนแปลงมากนัก เพียงแต่อาจจะเป็น
ตัวเหลี่ยมมากขึ้นในจารึกที่ ๑๐๗ พ.ศ. ๑๘๘๒
หรือมีลักษณะกลมมนมากขึ้นในจารึกหลักที่ ๓
พ.ศ. ๑๙๐๐ แต่ลักษณะทั่วไปที่เด่นชัดของ
อักษรที่ค้นพบแถบสุโขทัยคือจะมีตัวอักษรค่อนข้าง
เป็นเหลี่ยม ความกว้างกับความสูงใกล้เคียง
กัน และตัวอักษรจะตรง แต่ตัวอักษรในจารึก
หลักที่ ๔๔ พ.ศ. ๑๙๑๖ นี้จะต่างออกไปจาก
อักษรที่ค้นพบแถบสุโขทัย ผู้เขียนจะยกตัวอย่าง
อักษรจากจารึกที่จังหวัดลำพูน คือ จารึกหลัก
ที่ ๖๒ (จารึกวัดพระยืน) พ.ศ. ๑๙๑๓ และ
จารึกที่พบที่วัดมหาธาตุ จังหวัดสุโขทัย คือ
จารึกบนแผ่นลานทองคำ ซึ่งเป็นจารึกของ
พระมหาเถรจตุรทนต์ พ.ศ. ๑๙๑๙ (ปัจจุบัน
อยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร) ซึ่ง
เป็นจารึกที่มีระยะใกล้เคียงกันมาเปรียบเทียบ
ให้เห็นความแตกต่าง จารึกในปี พ.ศ. ๑๙๑๖
ซึ่งเป็นจารึกที่จังหวัดชัยนาท และจารึกบน
แผ่นลานเงิน จะมีตัวอักษรค่อนข้างกลมและ
เอนเล็กน้อย ส่วนจารึกปี พ.ศ. ๑๙๑๙ ซึ่ง
เป็นจารึกสุโขทัย และจารึกบนแผ่นลานทองคำ
จะมีตัวอักษรค่อนข้างตรง เมื่อเปรียบเทียบ
ตัวอักษรในจารึก พ.ศ. ๑๙๑๓ และ พ.ศ.
๑๙๑๙ กับจารึกแถบภาคกลาง พ.ศ. ๑๙๑๖ แล้ว
จะพบว่าตัวอักษรมีความต่างกันหลายตัว คือ

๑. ก ตัวอักษร ก พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๔ (สุโขทัย) จะมีลักษณะเป็นเหลี่ยม ประกอบไปด้วยเส้น ๒ เส้นเป็นรูป ก ส่วนอักษร ก พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีลักษณะเรียวและกลมมนกว่า และการลากเส้นจะมีเส้นในของตัวอักษร แต่จะลากติดต่อกับเส้นนอกเป็นเส้นเดียวกัน และมีปากแหลมชัดเจนเป็นรูป ก ก

๒. ข ตัวอักษร ข พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) จะมีลักษณะค่อนข้างเป็นเหลี่ยม หัวอักษรค่อนข้างใหญ่เป็นรูป ๓ ส่วนอักษร ข พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีลักษณะตัวเรียวตั้งตรงเป็นรูป ๖ ๖

๓. ค อักษร ค พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) จะมีลักษณะเป็นเหลี่ยมแต่เส้นในของอักษรที่มาต่อกับเส้นนอกจะโค้งมนเป็นรูป ๗ ส่วนอักษร ค พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) เส้นของอักษรที่มาต่อกับเส้นนอกจะทำมุมแหลมเป็นรูป ค

๔. ง อักษร ง พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๔ (สุโขทัย) จะมีหัวอักษรใหญ่ และหยักเป็นรูป ๗ ส่วนอักษร ง พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีหัวอักษรกลมมน เป็นรูป ๑

๕. ฉ อักษร ฉ พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) จะมีรูปคล้ายปัจจุบันคือมีการขมวดเส้นที่ด้านล่างขวาเป็นรูป ๖ ส่วนอักษร ฉ พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะขมวดเส้นที่ด้านล่างซ้ายเป็นรูป ๖ ๑

๖. ด อักษร ด พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๔ (สุโขทัย) จะมีลักษณะกลมมนเป็นรูป ๑ ส่วนอักษร ด พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีทั้งลักษณะกลมมนและมีมุมแหลมที่ด้านล่างเป็นรูป ๑ และ ๑

รูป ๖ เป็นลักษณะที่มีใช้น้อยจะพบใช้ในจารึกหลักที่ ๔๔ พ.ศ. ๑๙๑๖ และจารึกหลักที่ ๑๐ พ.ศ. ๑๙๔๗

๗. ด อักษร ด พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๕ (สุโขทัย) จะมีลักษณะกลมมน เป็นรูป หรือ ส่วนอักษร ด พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีลักษณะแหลมที่ด้านบนเป็นรูป

๘. ท อักษร ท พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๕ (สุโขทัย) จะมีลักษณะเป็นเหลี่ยมเป็นรูป ส่วนอักษร ท พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีลักษณะเป็นมุมแหลมที่ด้านล่างเป็นรูป

๙. ฐ อักษร ฐ พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๕ (สุโขทัย) จะมีลักษณะเหมือนเลขแปดอาร์บิคเป็นรูป ส่วนอักษร ฐ พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีลักษณะต่างออกไปคือจะมีหัวด้านบนหยัก ด้านล่างมนและปลายด้านซ้ายชี้ขึ้นเป็นรูป

๑๐. ผ อักษร ผ พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) จะมีลักษณะคล้ายอักษรปัจจุบัน เป็นรูป ส่วนอักษร ผ พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีลักษณะเอนและเส้นหลังจะยาว เป็นรูป

๑๑. พ อักษร พ พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๕ (สุโขทัย) จะมีลักษณะเป็นเหลี่ยมตั้งนี้ ส่วนอักษร พ พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีมุมแหลมที่ด้านล่างและตรงกลางเป็นรูป

๑๒. ร อักษร ร พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๕ (สุโขทัย) จะมีรอยหยักที่ด้านบนเป็นรูป ส่วนอักษร ร พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีรูปคล้ายปัจจุบันเป็นรูป

๑๓. ส อักษร ส พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๕ (สุโขทัย) ปลายหางจะชี้ ออกด้านข้างเป็นรูป ส่วนอักษร ส พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) หางของอักษรจะชี้ขึ้น ด้านบนเป็นรูป

รูป นี้จะปรากฏใช้แล้วในสมัยสุโขทัย คือจะมีใช้ในจารึกหลักที่ ๒ ประมาณ พ.ศ. ๑๘๙๐-๑๙๒๐

๑. ก ตัวอักษร ก พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๔ (สุโขทัย) จะมีลักษณะเป็นเหลี่ยม ประกอบไปด้วยเส้น ๒ เส้นเป็นรูป ก ส่วนอักษร ก พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีลักษณะเรียวและกลมมนกว่า และการลากเส้นจะมีเส้นในของตัวอักษร แต่จะลากติดต่อกับเส้นนอกเป็นเส้นเดียวกัน และมีปากแหลมชัดเจนเป็นรูป ก ๓

๒. ข ตัวอักษร ข พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) จะมีลักษณะค่อนข้างเป็นเหลี่ยม หัวอักษรค่อนข้างใหญ่เป็นรูป ๓ ส่วนอักษร ข พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีลักษณะตัวเรียวตั้งตรงเป็นรูป ๖ ๖

๓. ค อักษร ค พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) จะมีลักษณะเป็นเหลี่ยมแต่เส้นในของอักษรที่มาต่อกับเส้นนอกจะโค้งมนเป็นรูป ๓ ส่วนอักษร ค พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) เส้นของอักษรที่มาต่อกับเส้นนอกจะทำมุมแหลมเป็นรูป ค

๔. ง อักษร ง พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๔ (สุโขทัย) จะมีหัวอักษรใหญ่ และหยักเป็นรูป ๓ ส่วนอักษร ง พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีหัวอักษรกลมมน เป็นรูป ๑

๕. ฉ อักษร ฉ พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) จะมีรูปคล้ายปัจจุบันคือมีการขมวดเส้นที่ด้านล่างขวาเป็นรูป ๖ ส่วนอักษร ฉ พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะขมวดเส้นที่ด้านล่างซ้ายเป็นรูป ๖ ๑

๖. ด อักษร ด พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๔ (สุโขทัย) จะมีลักษณะกลมมนเป็นรูป ๑ ส่วนอักษร ด พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีทั้งลักษณะกลมมนและมีมุมแหลมที่ด้านล่างเป็นรูป ๑ และ ๑

รูป ๖ เป็นลักษณะที่มีใช้น้อยจะพบใช้ในจารึกหลักที่ ๔๔ พ.ศ. ๑๙๑๖ และจารึกหลักที่ ๑๐ พ.ศ. ๑๙๔๗

๗. ด อักษร ด พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๙ (สุโขทัย) จะมีลักษณะกลมมน เป็นรูป หรือ ส่วนอักษร ด พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีลักษณะแหลมที่ด้านบน เป็นรูป

๘. ท อักษร ท พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๙ (สุโขทัย) จะมีลักษณะเป็นเหลี่ยม เป็นรูป ส่วนอักษร ท พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีลักษณะเป็นมุมแหลมที่ด้านล่าง เป็นรูป

๙. ฐ อักษร ฐ พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๙ (สุโขทัย) จะมีลักษณะเหมือนเลขแปดอาร์บิค เป็นรูป ส่วนอักษร ฐ พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีลักษณะต่างออกไปคือจะมีหัวด้านบนหยัก ด้านล่างมนและปลายด้านซ้ายชี้ขึ้น เป็นรูป

๑๐. ผ อักษร ผ พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) จะมีลักษณะคล้ายอักษรปัจจุบัน เป็นรูป ส่วนอักษร ผ พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีลักษณะเอนและเส้นหลังจะยาว เป็นรูป

๑๑. พ อักษร พ พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๙ (สุโขทัย) จะมีลักษณะเป็นเหลี่ยมดังนี้ ส่วนอักษร พ พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีมุมแหลมที่ด้านล่างและตรงกลาง เป็นรูป

๑๒. ร อักษร ร พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๙ (สุโขทัย) จะมีรอยหยักที่ด้านบน เป็นรูป ส่วนอักษร ร พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีรูปคล้ายปัจจุบัน เป็นรูป

๑๓. ล อักษร ล พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๙ (สุโขทัย) ปลายหางจะชี้ ออกด้านข้าง เป็นรูป ส่วนอักษร ล พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) หางของอักษรจะชี้ขึ้น ด้านบน เป็นรูป

รูป นี้จะปรากฏใช้แล้วในสมัยสุโขทัย คือจะมีใช้ในจารึกหลักที่ ๒ ประมาณ พ.ศ. ๑๘๙๐-๑๙๒๐

๑๔. ท อักษร ท พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๙ (สุโขทัย) จะมีลักษณะเป็น
เหลี่ยมคือเป็นรูป ส่วนอักษร ท พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีมุมแหลมที่ด้านล่าง
เป็นรูป

๑๕. อ อักษร อ พ.ศ. ๑๙๑๓ (ลำพูน) ๑๙๑๙ (สุโขทัย) จะมีรอยหยัก
เป็นรูป หรือ ส่วนอักษร อ พ.ศ. ๑๙๑๖ (ชัยนาท) จะมีลักษณะกลมมน
เป็นรูป

เมื่อเปรียบเทียบตัวอักษรกันแล้วจะเห็นได้ว่ามีตัวอักษรที่ต่างกันหลายตัว โดย
ตัวอักษรที่ค้นพบที่ลำพูนและสุโขทัยจะมีลักษณะค่อนข้างเป็นเหลี่ยม ส่วนตัวอักษรที่ชัยนาทจะมี
ลักษณะกลมมนหรือมีมุมแหลมแทนที่จะเหลี่ยมเหมือนอักษรสุโขทัย จึงเป็นไปได้ว่าเมื่ออยุธยา
รับเอาอักษรจากสุโขทัยไปใช้ก็จะมีการดัดแปลงอักษรบางตัวให้มีลักษณะต่างออกไป และเมื่อ
จังหวัดแถบภาคกลางเช่น ชัยนาท สุพรรณบุรี อ่างทอง รับเอาตัวอักษรไปใช้ก็จะมีลักษณะ
อักษรต่างจากอักษรสุโขทัยเล็กน้อย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางเปรียบเทียบพยัญชนะลำพูน-ชัณนาท-สุโขทัย

พ.ศ. ๑๙๑๓-๑๙๑๖-๑๙๑๘

๑๙๑๓	๑๙๑๖	๑๙๑๘	๑๙๑๓	๑๙๑๖	๑๙๑๘	๑๙๑๓	๑๙๑๖	๑๙๑๘	๑๙๑๓	๑๙๑๖	๑๙๑๘
ก	ก ก	ก				ท	ท	ท	ย	ย	ย
ง	ง		ช	ช		ซ	ซ	ซ	ร	ร	ร
						ฬ	ฬ	ฬ	ล	ล	ล
ด	ด					บ	บ	บ	ว	ว	ว
ต		ต				ป	ป	ป			
ฆ						ผ	ผ				
จ	จ	จ				ฉ			ส	ส	ส
ช	ช	ช	ฌ		ฌ	ฌ	ฌ	ฌ	ช	ช	ช
ฉ	ฉ		ด	ด	ด	ฬ					
ซ	ซ	ซ	ต	ต		ท			ย	ย	ย
			ล	ล	ล	ฬ	ฬ	ฬ			

จากการเปรียบเทียบอักษรใน พ.ศ. ๑๙๑๓, ๑๙๑๖ และ ๑๙๑๙ แล้ว ผู้เขียน
จึงมีความเห็นว่าอักษรในจารึกหลักที่ ๔๔ พ.ศ. ๑๙๑๖ เป็นอักษรไทยภาคกลางที่มีอายุเก่า
ที่สุดเท่าที่ปรากฏหลักฐานในขณะนี้ (ดูตารางเปรียบเทียบอักษร พ.ศ. ๑๙๑๓, ๑๙๑๖ และ
๑๙๑๙ ประกอบ) จารึกและเอกสารที่ค้นพบสมัยหลัง ๆ ลงมาคือ จารึกหลักที่ ๕๐ พ.ศ.
๑๙๕๖ จารึกหลักที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๐๕๓) จารึกหลักที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๐๕๒-๖๔) หนังสือ
ออกญาไชยาตนะนาวศรี หนังสือออกพระจอมเมืองศรีราชโกษา พ.ศ. ๒๑๖๔ พงศาวดาร
ฉบับหลวงประเสริฐฯ พ.ศ. ๒๒๒๓ และเอกสารสมัยหลัง ๆ ลงมา จะมีรูปอักษรใกล้เคียง
กับจารึกหลักที่ ๔๔ พ.ศ. ๑๙๑๖ นี้มาก

จารึกหลักที่ ๔๔ พ.ศ. ๑๙๑๖ นี้มีสิ่งที่น่าสนใจหลายประการด้วยกันคือ

๑. ตัวอักษรจะมีลักษณะต่างจากอักษรที่ใช้ที่สุโขทัยหลายตัวด้วยกันดังที่ได้ยก
ตัวอย่างข้างต้น

๒. การประสมอักษร จะมีการใช้พยัญชนะ สระ ต่างไปจากปัจจุบันบ้างเช่น

สาสนา (ศาสน)	ไต (ใต้)
พาย (ภาย)	นิง (หนึ่ง)
ยุง (ยัง)	เดือน (เดือน)

คำที่ปัจจุบันมีรูปวรรณยุกต์เอก โท ในจารึกนี้ไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์เช่นคำว่า

แต่ (แต่)

เขา (เข้า)

ไต (ใต้)

การใช้ตัวอักษรซ้อนกัน ลักษณะนี้ พบน้อยในจารึกที่จารึกด้วยอักษรไทยในจารึกนี้
เราจะพบในคำต่าง ๆ เช่น

พระ

- พระ (พระ)
ร

หน้า

- ห (หน้า)
นา

ไทย

- ไทย (ใหม่)
ม

๓. การใช้ไม้ยมก จารึกหลักนี้จะปรากฏการใช้ไม้ยมกเป็นครั้งแรก โดยจะ
ใช้รูปเลขสองของสมัยนั้นคือรูป ๓ การใช้ไม้ยมกจะปรากฏในการซ้ำคำคือ

วันวิสาข (วัน ๆ นี้แล)

๔. การใช้ไม้หันอากาศ ในจารึกหลักนี้จะมีการใช้ไม้หันอากาศในคำที่มีเสียงอะ
และมีตัวสะกดคือคำว่า ผนัง ญัง แต่ตำแหน่งของไม้หันอากาศจะวางอยู่บน
พยัญชนะสะกด

๕. การใช้ตัวเลขไทย ในจารึกนี้จะมีตัวเลขที่น่าสนใจหลายตัวด้วยกันคือ

๙	- ๙
๑	- ๑
๖	- ๖
๘	- ๓
๓]	- ๒
๒]	- ๕
๓	- ๕

ตัวเลขเหล่านี้จะเห็นได้ว่ามีลักษณะต่างจากปัจจุบันหลายตัว การค้นพบตัวเลข
เหล่านี้ทำให้เห็นวิวัฒนาการของเลขไทยว่ามีพัฒนาการมาอย่างไร

๖. การเขียนจำนวนนับ จารึกหลักนี้จะแสดงให้เห็นว่า การเขียนจำนวนนับ
ของไทยแต่โบราณนั้นต่างไปจากปัจจุบันอย่างไร เช่น

พ.ศ. ๑๙๖๖ ปี - ๑๙๖๖ ปี

ปี ๑๐๖๖ - ๒๐ วัน

๓๗๖๖ปี - ๓๐๖๖ ปี

เราจะเห็นได้ว่าปัจจุบันเราจะ เขียน เป็นตัวเลขทั้งหมด แต่สมัยก่อนจะ เขียน
ผสมกันทั้งตัวอักษรและตัวเลข

จากสิ่งต่าง ๆ ที่ยกมานี้จะเห็นได้ว่าจารึกหลักนี้เป็นจารึกที่มีความสำคัญมาก
หลักหนึ่งที่จะชี้ให้เราเห็นทั้งประวัติความเป็นมาของอักษรไทยภาคกลาง ให้ความรู้เกี่ยว
กับอักษรวิธี เครื่องหมาย ตัวเลข และการนับของไทย จึงควรที่จะมีการค้นคว้าอย่าง
ละเอียดต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Inscription No. 44 : the Oldest Inscription of the Central Part of Thailand

by Ing-orn supanvanit

Abstract :

Inscription No. 44 represents the oldest Thai script of the central part of Thailand so far. Some letters look different from those in the Sukhothai inscriptions. The repetition marker (maj jamok) appears in use for the first time. Also, there is an interesting use of some numerals.

